

לְעֵלְמִין. דְּבַר (דְּבִין) דִּתְהוּא חוּטָא נְחִית לְיַמָּא וַיִּמָּא
 אֶתְאַחִיד בָּהּ כְּדִין אֶתְעָרִין גְּלַגְלוּי וְשִׁאָנָן לְמִטְרָף
 טְרָפָא. עַד דְּקִדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא אֶתִיב לִיה (לִז) ^(לז)
 לְאַחֲרָא וְתַבִּין לְאַתְרֵיהּוּ.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּשׂוּא גְּלִי אֶתָּה תְּשַׁבְּחֶם.
 תְּשַׁבְּחֶם לְאַנּוּן גְּלִי יַמָּא. תְּשַׁבְּחֶם תְּתַבַּר לִז
 לְאַתְבָּא לְאַתְרֵיהּוּ. דְּבַר אַחַר תְּשַׁבְּחֶם מִמַּשׁ שְׁבַחָא
 הוּא לִז בְּגִין דְּסִלְקִין בְּתִיאוּבְתָא לְמַחְמִי. מִכָּאן כָּל
 מָאן דְּכִסִּיף לְאַסְתַּכְּלָא וְלִמְנַדַּע אַף עַל גַּב דְּלָא
 יָכִיל (נ"א וְלָא יַחֲבִין לִיה רְשׁוּתָא) שְׁבַחָא אִיהוּ דִּילִיה וְכָלָא
 מְשַׁבְּחָן לִיה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נַח כַּד הָוָה בְּתִיבָה דְּחִיל הָוָה
 דְּלָא יַדְבַּר לִיה קִדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא לְעֵלְמִין.
 וְכִיּוֹן דְּאַתְעָבִיד דִּינָא וְאַתְעָבְרוּ חֵיבֵי עֲלָמָא כְּדִין מַה
 כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח.

לשון הקודש

תְּשַׁבַּר אוֹתָם לְחֹזֵר לְמִקּוּמָם. דְּבַר אַחַר,
 תְּשַׁבְּחֶם מִמַּשׁ. שְׁבַח הוּא לָהֶם מִשׁוּם
 שְׁעוּלִים לְרֵאוֹת בְּהַשְׁתַּוְקוּת. מִכָּאן, כָּל
 מִי שְׁנִכְסֵף לְהַסְתַּכֵּל וְלַדַּעַת, אַף עַל גַּב
 שְׁלָא יָכֹול (נ"א וְלָא נִוְתָנִים לוֹ רְשׁוּתָא) –
 הַשְּׁבַח הוּא שְׁלוֹ, וְכָלֵם מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נַח, כְּשֶׁהָיָה בְּתַבְּחָה,
 הָיָה פּוֹחֵד שְׁלָא יִזְכֹּר אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

אֲלֵיו מִצַּד הַיָּמִין, לֹא יַעֲלֶה לְעוֹלָמִים.
 שְׁבַחָא שְׂר וְשְׁבִיןן שְׂאוֹתוֹ הַחוּט יוֹרֵד לֵיב,
 וְהִים אוֹחִזוּ בּוֹ, אִז מִתְעוֹרְרִים הַגְּלִים
 וְשׂוֹאֲנִים לְמִטְרָף טְרָפָה, עַד שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְשִׁיב אוֹתוֹ וְאוֹתָם לְאַחֲרוֹר וְשָׁבִים
 לְמִקּוּמָם.

זְהוּ שְׁכַתוּב בְּשׂוּא גְּלִי אֶתָּה תְּשַׁבְּחֶם.
 תְּשַׁבְּחֶם אֶת אוֹתָם גְּלִי הִים. תְּשַׁבְּחֶם –

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר תָּא חַוִּי, בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שְׂרִיא
 בְּעֵלְמָא לָא לִיבְעֵי לִיהּ לְאִינִישׁ דִּדְכֹּר שְׁמִיהּ
 לְעִילָא (קמיה דקדשא ברין הוא בעלמא). דְּהָא אִי אֲדַכֵּר שְׁמִיהּ
 יְדַכְּרוּן חֻבּוּי (פְּלָחוּ) וַיִּיתוּן לְאַשְׁגַּחַא בֵּיתָהּ. מְנַלְן
 מְשׁוֹנְמִית, דְּהָהוּא יוֹמָא יוֹם טוֹב דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָזֵה
 וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין עֲלֵמָא. וְכִדִּין אָמַר לִיהּ
 אֱלִישַׁע (מלכים ב ד) הֵיִשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ דָּא קַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. דְּכִדִּין אֶקְרִי מֶלֶךְ. מֶלֶךְ הַקְּדוּשׁ מֶלֶךְ
 הַמְּשֻׁפָּט. וְתֵאמֶר בְּתוּךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת. לָא בְּעִינָא
 דִּדְכֹּרוּן לִי וַיִּשְׁגַּחוּן בִּי אֲלָא בְּתוּךְ עַמִּי. מָאן דְּעִיל
 רִישִׁיהּ בֵּין עַמָּא (פְּלָא) לָא יִשְׁגַּחוּן עֲלֵיהּ לְמִידֵן לִיהּ
 לְבִישׁ. בְּגִינֵי כֹךְ אָמְרָה בְּתוּךְ עַמִּי.

תָּא חַוִּי, נַח בְּשַׁעֲתָא דְרוּגְזָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא לָא

לשון הקודש

העולם, ואז אמר לה אלישע (מלכים-ב ד)
 היש לדבר לך אל המלך? זה הקדוש
 ברוך הוא, שאז נקרא מלך. מלך
 הקדוש. מלך המשפט. ותאמר בתוך עמי
 אנכי יושבת. איני רוצה שיזכרו אותי
 וישגחו בי, אלא בתוך עמי. מי שמכניס
 ראשו בין העם ופלוז, לא ישגחו עליו
 לדון אותו לרע. משום כך אמרה בתוך
 עמי.

בא ראה, נח, בשעה שהרגו היה שרוי

הוא לעולמים. וכיון שנעשה הדין ונעברו
 רשעי העולם, אז מה כתוב? ויזכר
 אלהים את נח.

רבי אלעזר אמר, בא ראה, בשעה
 שהדין שרוי בעולם, לא צריך לאדם
 שיזכר שמו למעלה ולפני הקדוש ברוך הוא
 בעולם. שהרי אם נזכר שמו, נזכרים וכלו
 הטאיו ויבואו להשגיח בו. מנין לנו?
 משונמית. שאותו היום היה יום טוב של
 ראש השנה, והקדוש ברוך הוא דן את

אֲדַבֵּר. בֵּינוֹן דְּדִינָא אֲתַעְבֵּר מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת נֹחַ הַשְּׂתָא אֲדַבֵּר שְׁמִיהּ. דְּבַר אַחַר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת נֹחַ כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר וְאִזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָוָה אָזִיל מִקְפּוֹטְקִיָּא לְלוֹד. פִּנַּע בֵּיה
רַבִּי יִיסָא. אָמַר לִיה תְּוֹהֲנָא עֲלֶךָ דְּאַתְּ
בְּלַחְדָּךְ. דְּהָא תְּנִינָן דְּלֹא יפּוּק בַּר נֶשׁ יַחֲדָאִי
בְּאַרְחָא. אָמַר לִיה רַבִּינָא חַד אָזִיל בְּהַדָּאִי וְאִיהוּ אֲתִי
אַבְתְּרָאִי. אָמַר לִיה וְעַל דָּא תְּוֹהֲנָא אִיךְ אָזִיל בְּהַדָּךְ
מָאן דְּלֹא תִשְׁתַּעֵי בֵּיה מְלִי דְּאוּרִייתָא. דְּהָא תְּנִינָן
כָּל מָאן דְּאָזִיל בְּאַרְחָא וְלֹא עֲמִיה מְלִי דְּאוּרִייתָא
אַסְתַּכֵּן בְּנַפְשִׁיהּ. אָמַר לִיה חֲכִי הוּא וְדָאִי.

אֲדַהֲכִי מָטָא הַהוּא רַבִּינָא. אָמַר לִיה רַבִּי יִיסָא בְּרִי
מָאן אַתְּר אַנְתָּ. אָמַר לִיה מִקְרָתָא דְּלוֹד
וְשִׁמְעָנָא דְּהָאִי בַּר נֶשׁ חֲכִים אָזִיל תַּמָּן וְזַמִּינָא גְּרַמָּאִי

לשון הקודש

עמי, והוא בא אחרי. אמר לו, ועל זה אני
תמה, איך הולך עמך מי שלא תדבר
עמו דברי תורה? שהרי שנינו, כל מי
שהולך בדרך ואין עמו דברי תורה,
מסתכן בנפשו. אמר לו, כך זה בנדאי.
בינתים הגיע אותו תינוק. אמר לו רבי
ייסא, בני, מאיזה מקום אתה? אמר לו,
מעיר לוד, ושמעתי שהאיש הזה החכם

בעולם, לא נזכר. בינו שעבר הדין, מה
כתוב? ויזכר אלהים את נח. עכשו נזכר
שמו. דבר אחר ויזכר אלהים את נח,
כמו שנאמר ואזכר את בריתי.

רבי חזקיה היה הולך מקפוטקיא ללוד.
פגע בו רבי ייסא. אמר לו, תמהני עליך
שאתה לבד, שהרי שנינו שלא יצא אדם
יחידי לדרך. אמר לו, תינוק אחד הלך

לְפִוּלְתַיִּיהָ וּלְמִיתָהּ בְּהִדְיָהּ. אָמַר לִיה בְּרִי יִדְעָתָּ מִלִּי
דְּאוּרִיַּתָּא. אָמַר לִיה יִדְעָנָא דְהָא אַבָּא הָוָה אוּלְיָהּ
לִי בְּפִרְשֵׁת קַרְבָּנוֹת וְאַרְכָּנָא אוּדְנָא לְמַאי דְהָוָה
אָמַר עִם אָחִי דְאִיהוּ קְשִׁישָׁא מְנָא. אָמַר לִיה רַבִּי
יִיסָא בְרִי אִימָא לִי.

פְּתַח וְאָמַר וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיה וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה
הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת
בְּמִזְבְּחֹהוּ. וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ, דָּא אִיהוּ מִזְבֵּחַ דְּאַקְרִיב בֵּיה
אַדָּם קַדְמָאָה. נֹחַ (דף ט ע"א) אִמָּאֵי קָרִיב עוֹלָה. דְּהָא
עוֹלָה לָא סְלָקָא אֱלָא בְּגִין הִרְהוּרָא וְרַעוּתָא דְלִבָּא
וְנֹחַ בְּמָה חָב. אֱלָא נֹחַ הִרְהַר וְאָמַר הָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא גְזַר דִּינָא עַל עֲלָמָא דִּיתְחַרְב, דִּילְמָא בְּגִין
דִּישׁוּב לִי כָּל זְכוּתָא פִּקְע לִי וְלֹא יִשְׁתַּאֲר לִי זְכוּ
בְּעֲלָמָא. מִיָּד וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיה.

לשון הקודש

עלת במזבחת. ויבן נח מזבחת - זהו המזבחת
שהקריב בו אדם הראשון. למה נח
הקריב עולה, שהרי עולה לא עולה אלא
בשביל הרהור ורצון הלב, ונח במה
הסא? אלא נח הרהר ואמר: הרי הקדוש
ברוך הוא גזר דין על העולם שיחרב,
אולי משום שמציל אותי פקעה כל זכותי
ולא תשאיר לי זכות בעולם? מיָד - ויבן
נח מזבחת לה.

הולך לשם, וזמנתי עצמי לעבודתו
וללכת עמו. אמר לו, בני, אתה יודע
דברי תורה? אמר לו, אני יודע, שהרי
אבי למד אותי בפִּרְשֵׁת קַרְבָּנוֹת,
והרפנתי אֲזַנִּי לְמַה שְׁהִיָּה אֹמֵר עִם אָחִי,
שהוא גדול ממני. אמר לו רבי ייסא,
בני, אמר לי.

פְּתַח וְאָמַר: וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיה וַיִּקַּח מִכָּל
הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל

הַהוּא מִזִּבְחַת דְּאַקְרִיב בֵּיהּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָוּה. אִי
 הָבִי אַמְאִי וַיִּבֶן. אֶלָּא בְּגִין דְּחֵיבֵי עֲלָמָא
 גָּרְמוּ דְלֹא קָיָיְמָא בְּדוּכְתִּיהּ. פִּינּוֹן דְּאַתָּא נַח פְּתִיב
 בֵּיהּ וַיִּבֶן. וַיַּעַל עוֹלוֹת עֲלֵת פְּתִיב חֲדָא. פְּתִיב, (ויקרא
 א) עוֹלָה הוּא אִשָּׁה רִיחַ גִּיחַת לִי (לְעוֹלָם עוֹלָה סְלָקָא דְכַר. אִי)
 עוֹלָה סְלָקָא דְכַר וְלֹא סְלָקָא נִוְקְבָא דְכְּתִיב זָכַר
 תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ. אַמְאִי כְּתִיב אִשָּׁה דְהָא אִשׁ בְּעִי
 לְאַשְׁתַּפְּחָא תַּפְּנִין.

אַלָּא אַף עַל גַּב דְּעוֹלָה אֶתְקָרִיב דְכַר. וְלֹאֲתַרִּיהּ
 אֶתְקָרִיב. נִוְקְבָא לֹא בְּעִיָּא לְאַתְפְּרָשָׁא מִנִּיהּ,
 אֶלָּא בָּהּ אֶתְקָרִיב בְּגִין לְחַפְרָא דָּא בְּדָא. דְּסְלָקָא
 נִוְקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא לְאַתְחַפְרָא כְּתָדָא. וְאַף עַל גַּב
 דְּאַשָּׁה לְשׁוּם אִישִׁים.

נַח אַעֲטְרִיד לִיהּ לְמִקְרַב עוֹלָה. דְּאִיהוּ בְּאַתַּר

לשון הקודש

אִשָּׁה, שְׁחֵרִי אִשׁ צְרִיכָה לְהַמְצֵא שְׂמֵם?
 אֶלָּא אַף עַל גַּב שְׁעוֹלָה נִקְרְבַת זָכַר
 וְלְמִקְוָמָה נִקְרְבַת, הַנִּקְבָּה לֹא צְרִיכָה
 לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ, אֶלָּא עִמָּה נִקְרַב, בְּשִׁבִיל
 לְחַבְרָה זֶה עִם זֶה. שְׁעוֹלָה הַנִּקְבָּה אֵל
 הַזָּכָר לְהַתְחַבֵּר פְּאַחַד, וְאַף עַל גַּב
 שְׂאִשָּׁה לְשׁוּם אִישִׁים.

נַח הִיָּה צְרִיף לְהַקְרִיב עוֹלָה, שְׁהוּא

אוֹתוֹ מִזִּבְחַת שָׁבוּ הַקְרִיב אָדָם הָרֵאשׁוֹן
 הָיָה. אִם כֵּן, אִזּוּ לְמָה וַיִּבֶן? אֶלָּא מְשׁוּם
 שְׂרִשְׁעֵי הָעוֹלָם גָּרְמוּ שְׁלֵא עָמַד בְּמִקְוָמוֹ.
 פִּינּוֹן שָׁבָא נַח, פְּתִיב בּוּ וַיִּבֶן. וַיַּעַל עֲלֵת,
 פְּתִיב עֲלֵת, אַחֲרֵי. פְּתִיב (ויקרא א) עֲלָה הוּא
 אִשָּׁה רִיחַ גִּיחַת לְה' וְלְעוֹלָם עֲלָה עוֹלָה זָכַר.
 אִם עוֹלָה – עוֹלָה זָכַר וְלֹא עוֹלָה נִקְבָּה,
 שְׁכַתִּיב זָכַר תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ. לְמָה פְּתִיב

וּדְכוּרָא. עֶבֶד לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְחַבְרָא
 וְלֹאֲעֵלְאָה בְּתִיבָה. וְעַל דָּא אֲקָרִיב עוֹלָה. עוֹלָה הוּא
 אִשָּׁה. אִשׁ ה' דְּאַתְחַבֵּר ^(ב'ה) שְׂמַאלָא בְּנוֹקְבָא. וְהָא
^(כ'ל) נוֹקְבָא מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא קָא אֲתִיָּא וּדְכוּרָא
 מִסְטָרָא דִימִינָא בְּאַתְדַּבְּקוּתָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כֶּךָ
 אֲקָרִי ^(עוֹלָה) נוֹקְבָא אִשָּׁה. אִשָּׁה קְטִירוֹ דְרַחֲמִינוּ דְאַחִיד
 בָּהּ שְׂמַאלָא לְסִלְקָא לָהּ לְעֵילָא וְלֹאֲתַקְשְׂרָא כְּחָדָא.
 וּבְגִין כֶּךָ ^(ד"א כְּתִיב) עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. קְשִׁירוֹ דְדַבְרֵי
 וְנוֹקְבָא דָּא בְּדָא:

וַיֵּרָח יי אֶת רֵיחַ הַנְּיָחָת. וּכְתִיב אִשָּׁה רֵיחַ נִיחוֹת.
 אִשָּׁה הָכִי שְׂמַעְנָא תִנְנָא וְאִשָּׁא מְחַבְרִין
 כְּחָדָא. וְהָא לִית תִּנְנָא בְּלֹא אִשָּׁא כְּמָה דְכְּתִיב ^(שְׁמוֹת)
 וְהָרַסְנִי עֵשֶׂן כִּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יי בְּאִשׁ.
 תָּא חָזִי, אִשׁ נָפִיק מִלְּגָנוֹ וְאִיהוּ דַּק. וְאַחִיד בְּמַלְאָה

לשון הקודש

עלה הוא אשה, הקשר של זכר ונקבה זה עם זה.

וַיֵּרָח ה' אֶת רֵיחַ הַנְּיָחָת. וּכְתִיב אִשָּׁה רֵיחַ נִיחוֹת. אִשָּׁה, כֶּךָ שְׂמַעְנֵנוּ – עֵשֶׂן וְאִשׁ מְחַבְרִים כְּחָדָא, שְׁהַרִי אִין עֵשֶׂן בְּלֹא אִשׁ, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב ^(שְׁמוֹת יט) וְהָרַסְנִי עֵשֶׂן כִּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בְּאִשׁ.

בֹּא רֵאָה, אִשׁ יוצאת מִפְּנֵינִים וְהוּא דַּק, וְאִוחֵז בְּדַבְרֵי אַחַד בַּחוּץ שְׂאִינֵנוּ דַּק כֶּךָ.

במקום של הזכר, עשה אותו הקדוש ברוך הוא להתחבר ולהפגש לתבה, ועל זה הקריב עולה. עולה הוא אשה. אִשׁ ה' שְׁהַתְחַבֵּר וְעִמָּהּ הַשְּׂמַאל בְּנוֹקְבָה. שְׁהַרִי וְכִלּוֹ נִקְבָה מִצַּד הַשְּׂמַאל בָּאָה, וְזָכַר מִצַּד הַיְמִין בְּהַתְדַּבְּקוּתָא זֶה בְּזֶה, וְלִכְּנָן נִקְרָאת וְעוֹלָה נִקְבָה אִשָּׁה. אִשָּׁה – קְשֶׁר שֶׁל הָאֲחִיבָה שְׂאוּחֵז בָּהּ הַשְּׂמַאל לְהַעֲלוֹתָהּ לְמַעְלָה וְלְהַתְקַשֵּׁר כְּחָדָא, וְלִכְּנָן כְּתִיב

אֶתְרָא לְבַר דְּלֹא אִיתוּ דְּק הָכִי וְאֶתְאַחֲדֵן דָּא בְּדָא
 וּכְדִין תִּנְנָא סְלָקָא. מָאִי טַעְמָא בְּגִין דְּאֶתְאַחֲדֵן אִשָּׁא
 בְּמִלָּה דְרַגִּישׁ. וְסִימְנָךְ חוּטְמָא דְנִפְיָךְ בִּיהַ תִּנְנָא מוּגוּ
 אִשָּׁא.

וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים לג) יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפְךָ. בְּגִין
 דְּאֶתְהַדְרֵן אִשָּׁא לְאַתְרֵיהּ. וְחוּטְמָא (אֶתְרֵישׁ)
 אֶתְכַנְיֵשׁ בְּהַחֲוָא רִיחָא לְגוּ לְגוּ עַד דְּאֶתְאַחֲדֵן כְּלָא
 וְתָב לְאַתְרֵיהּ. וְאֶתְקָרִיב כְּלָא לְגוּ מִחֲשָׁבָה
 וְאֶתְעָבִיד רְעוּתָא חָדָא. וּכְדִין רִיחַ גִּיחַח. דְּנַח
 רוּגְזָא וְאֶתְעָבִיד גִּיחָא.

דְּהָא תִּנְנָא אֶתְכַנְיֵשׁ וְעֵיִל וְקָמִיט בְּאִשָּׁא וְאִשָּׁא
 אַחֲדֵן בְּתִנְנָא וְעֵיִלִי תְרוּוִיִּיהוּ לְגוּ לְגוּ עַד דְּנַח
 רוּגְזָא. וְכַד אֶתְאַחֲדֵן (אֶחֶד) כְּלָא דָּא בְּדָא וְנַח רוּגְזָא,
 כְּדִין הוּא גִּיחָא, וְקִשְׁרֵוּ חַד וְאֶתְקָרִי גִּיחָא. גִּיחָא

לשון הקודש

וּנְקָרַב הַכֹּל לְתוֹךְ הַמִּחְשָׁבָה וְנַעֲשֶׂה רַצוֹן
 אֶחָד. וְאִזּוּ רִיחַ גִּיחַח, שְׂנַח הָרְגוּ וְנַעֲשֶׂה
 נַחַת.

שְׁחָרִי הַעֲשׂוֹן נְאֻסָּף וְנִכְנָס וּמִתְקַמֵּט
 בְּאִשׁ, וְהָאִשׁ אוֹחֲזֶת בְּעֲשׂוֹן, וְנִכְנָסִים
 שְׁנֵיהֶם לִפְנֵי וּלְפָנִים עַד שְׂנַח הָרְגוּ.
 וְכַשֵּׁהכֹל נְאֻחֲזִים וְאוֹחֲזִי זֶה בְּזֶה וְנַח הָרְגוּ,
 אִזּוּ הוּא מְנוּחָה וְקִשְׁרֵן אֶחָד וְנִקְרָאת נַחַת.

וְנִאֻחֲזִים זֶה בְּזֶה, וְאִזּוּ עוֹלָה הַעֲשׂוֹן. מַה
 הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהָאִשׁ אוֹחֲזֶת בְּדָבָר
 הַמִּתְפַּעֵל, וְסִימָן לְדָבָר – הַחֲטָם שְׂיוּצָא
 בּוֹ עֲשׂוֹן מִתּוֹךְ אִשׁ.

וְעַל זֶה כְּתוּב (דברים לג) יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה
 בְּאַפְךָ. מִשּׁוּם שֶׁחֲזוּרֶת הָאִשׁ לְמִקּוּמָה.
 וְהַחֲטָם וּמִתְפַּעֵל וְנְאֻסָּף בְּאוֹתוֹ רִיחַ לִפְנֵי
 וּלְפָנִים, עַד שֶׁנְּאֻחֲזִי הַכֹּל וְחֲזוּר לְמִקּוּמוֹ,

דְרוּחָא חֲדוּוּתָא דְכֻלָּא כְחָדָא. נְהִירוּ דְבוֹצִיעִין נְהִירוּ
דְאַנְפִין. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, וַיֵּרַח יי אֶת רִיחַ הַנִּיחַת.
כִּמְאֵן דְאַרְחָא וְכִנְיֵשׁ כֻלָּא לְנוּ אֶתְרִיָּה.

אַתָּא רַבִּי יִיסָא וּנְשָׁקִיָּה. אָמַר וּמָה כָּל הָדִין טָבָא
אֵית תַּחֲוֹת יַדְךָ וְלֹא יַדְעָנָא בֵּיהּ. אָמַר
אַחַדְרָנָא מִן אוֹרְחָא, וְנִתְחַבֵּר בְּהַדְרָךְ. אֲזִלוּ. אָמַר רַבִּי
חֲזַקְיָה אֲרַחָא דָּא בְּהַדְרֵי שְׂכִינְתָּא נְחָךְ דְּהָא מְתַקְנָא
קַמֵּן. אַחִיד בִּידָא דְהַחֲוָא יְנוּקָא וְאֲזִלוּ. אָמְרוּ לִיהּ
אִימָא לָן קָרָא חַד מֵאַנּוּן דְּאָמַר לָךְ אַבּוּךָ.

פְּתַח הַחֲוָא יְנוּקָא וְאָמַר (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי
מִנְשִׁיקוֹת פִּיהּ, דָּא הוּא תִּיאֻבְתָּא עֲלָאָה
דִּיפּוּק (דִּנְפָקָא) רְעוּתָא מִפּוּמָא לְנִשְׁקָא וְלֹא נָפִיק
מִחוּטְמָא בַד אֲשָׁא נְפָקָא, דְּהָא בַד אֶתְחַבֵּר פּוּמָא
לְנִשְׁקָא נָפִיק אֲשָׁא בְרְעוּתָא בְּנְהִירוּ דְאַנְפִין בְּחַדוּה
דְכֻלָּא בְּאַתְדַּבְּקוּתָא דְנִיחָא.

לשון הקודש

גַּלְדָּה, שְׁהַרִי מְתַקְנַת לְפָנֵינוּ. אַחַז בִּידֵי
אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְהִלְכוּ. אָמַר לוֹ, אָמַר לְנוּ
פְּסוּק אַחַד מֵאוֹתָם שְׂאֵבִיד אָמַר לָךְ.
פְּתַח אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְאָמַר, (שיר א) יִשְׁקֵנִי
מִנְשִׁיקוֹת פִּיהּ. זוּהִי הַשְּׂתוּקוֹת הַעֲלִינָה
שְׂיוּצָא וְשְׂיוּצָא רְצוֹן מִהַפָּה לְנִשְׁקָא, וְלֹא
יוּצָא מִהַתָּמָם כְּאֲשֶׁר יוּצָאת אִשׁ. שְׁהַרִי
כְּשִׂמְתְּחַבֵּר הַפָּה לְנִשְׁקָא, יוּצָאת אִשׁ

נַחַת הַרוּחַ חֲדוּת הַכֹּל כְּאַחַד. הָאֵרַת
הַנְּרוֹת הָאֵרַת הַפְּנִים. וְלִבְנֵי כְּתוּב וַיֵּרַח הוּ
אֶת רִיחַ הַנִּיחַת, כִּמוֹ מִי שְׂמֵרִית וְכוּנִים
הַכֹּל לְתוֹךְ מְקוּמוֹ.

כָּא רַבִּי יִיסָא וּנְשָׁקוֹ. אָמַר, וּמָה כָּל
הַטּוֹב הַזֶּה תַּחַת יַדְךָ וְלֹא יַדְעֵתִי בּוֹ?
אָמַר, אַחֲזוּר מִהַדְרָךְ וְנִתְחַבֵּר עִמָּךְ. הִלְכוּ.
אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, בְּהַדְרָךְ זֶה עִם הַשְּׂכִינָה

וּבְגִין כֶּךָ כִּי טוֹבִים הוֹדִיד מִיָּיִן. מִהֵהוּא יֵינ (י"ז)
 דְּמַחְדֵי וְנִהִיר אַנְפִּין וְחֵיכִין עֵינִין וְעֵבִיד
 רְעוּתָא. וְלֹא מִיָּיִן דְּמִשְׁכַּר (דְּשִׁכִיר) וְעֵבִיד רוּגְזָא
 וְאַחֲשִׁיד אַנְפִּין וְלַחֲטָאן עֵינִין יֵינ דְּרוּגְזָא. וְעַל דָּא
 בְּגִין דְּחֵמֵר דָּא טַב, נִהִיר אַנְפִּין וְחֵדֵי עֵינִין וְעֵבִיד
 תִּיאוּבְתָא דְרַחֲמֵי, מְקַרִּיבִין לִיה כָּל יוֹמָא עַל גְּבִי
 מְדַבְּחָא (דף ע"ב) שְׁעוּרָא דְמֵאן דְשָׁתִי לִיה חֵדֵי לִיה
 וְעֵבִיד לִיה נִיחָא דְכֶתִיב (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ יֵינ רְבִיעִית
 הֵינ. וּבְגִין כֶּךָ כִּי טוֹבִים הוֹדִיד מִיָּיִן. מִהֵהוּא יֵינ
 דְאַתְעַר רַחֲמוּתָא וְתִיאוּבְתָא.

וּכְלָא כְּמָה דְלִתְתָא אַתְעַר רַחֲמוּתָא דְלְעִילָא.
 תְּרִין שְׂרָגִין כֶּד אַתְדַּעַף נְהוּרָא דְלְעִילָא
 בְּתַנְנָא דְסָלִיק מִהֵהוּא דְלִתְתָא אַתְדִּלִיק הֵהוּא
 דְלְעִילָא. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה הָכִי הוּא וְדָאֵי דְעֲלָמָא

לשון הקודש

אַהֲבָה, מְקַרִּיבִים אוֹתוֹ כָּל יוֹם עַל גְּבִי
 הַמִּזְבֵּחַ בְּשַׁעֲרֵי שְׁמֵי שְׁשׁוּתָהּ אוֹתוֹ,
 מְשַׁמֵּחַ אוֹתוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ נַחַת, שְׂכַתוֹב
 (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הֵהִינ. וּמִשׁוּם כֶּךָ
 כִּי טוֹבִים הוֹדִיד מִיָּיִן, מֵאוֹתוֹ הֵינ
 שְׁמַעוּרָא אַהֲבָה וְהַשְׁתַּוְקָתָא.

וְהַכֹּל כְּמוֹ שְׁלֻמְפָה מְעוּרָר אַהֲבָה
 שְׁלֻמְעֵלָה. שְׁנֵי גֵרֹת, כְּשׁוֹדַעַף הָאוּר
 שְׁלֻמְעֵלָה בְּעֵשֶׂן שְׁעוּלָה מֵאוֹתוֹ שְׁלֻמְפָה,

בְּרִצּוֹן בְּפָנִים מְאִירוֹת, בְּחֻדוֹת הַכֹּל,
 בְּהַתְדַּבְּקוֹת שֶׁל מְנוּחָה.

וּמִשׁוּם כֶּךָ כִּי טוֹבִים הוֹדִיד מִיָּיִן, מֵאוֹתוֹ
 יֵינ וְיֵינן הַמְשַׁמֵּחַ וּמְאִיר פָּנִים וְהַעֲיִנִים
 מְחִיבּוֹת, וְנַעֲשֶׂה הַרְצוֹן. וְלֹא מִהֵינ
 הַמְשַׁכֵּר וְשִׁמְשִׁיר וְעוֹשֶׂה רִגְזוֹ וּמְחֵשִׁיד
 פָּנִים, וְהַעֲיִנִים לוֹחֲמוֹת יֵינ שֶׁל רִגְזוֹ. וְעַל
 זֶה, מִשׁוּם שְׁנֵי זֶה טוֹב מְאִיר הַפָּנִים
 וּמְשַׁמֵּחַ הַעֲיִנִים וְעוֹשֶׂה הַשְׁתַּוְקָתָא שֶׁל

עֲלָאָה תְּלִיא בְּתַתָּא וְתַתָּא בְּעֲלָאָה, וּמִזְמַנָּא
דְּאִתְחַרֵּיב בֵּי מַקְדְּשָׁא בְּרַכָּאן לָא אֲשַׁתְּפַחוּ לְעִילָא
וְתַתָּא. לְאַחֲזָאָה דְדָא בְּדָא תְּלִיא.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַכָּאן לָא אֲשַׁתְּפַחוּ וּלְוֹטִין
אֲשַׁתְּפַחוּ, דְּהָא יְנִיקוּ דְכִלָּא בְּהַחֲוֵא סְטָרָא
נְפִקִי (ד"א וּבְרַכָּאן לָא נְפִקִי), מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל לָא
שְׂרִיין בְּאַרְעָא וְלֹא פְּלַחִי פּוֹלְחָנָא דְאַצְטְרִיךְ לְאַדְלָקָא
בוֹצֵינִין וְלֹא אֲשַׁתְּפַחָא בְּרַכָּאן, וּבְגִין כֵּךְ לָא מְשַׁתְּפַחִי
לְעִילָא וְתַתָּא, וְעֲלָמָא לָא יְתִיב בְּקִיּוּמֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת.
וְאָמַר רַבִּי חֲזַקִּיָּה לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
הָאֲדָמָה בְּעֵבֹר הָאָדָם. מָאִי הוּא, אָמַר רַבִּי
יִיסָא הָכִי שְׂמַעְנָא מִרַבִּי שְׂמַעוֹן דְּאָמַר כָּל זְמַנָּא
דְּאֲשָׁא דְלְעִילָא אוֹסִיף לְתַקְפָּא, תִּנְנָא דְאִיהוּ דִּינָא
דְלַתְתָּא אֲתַקִּיף רוּגְזָא וְשָׂצִי כִלָּא. בְּגִין דְּכַד נְפִיק

לשון הקודש

בְּאַרְצָא וְלֹא עוֹבְדִים עֲבוּדָה שְׂצָרִיךְ
לְהַדְּלִיק מְאוּרוֹת וּלְהַמְצִיא בְּרֻכּוֹת, וְלִבְנֵי
לֹא נִמְצְאִים לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהָעוֹלָם לֹא
יּוֹשֵׁב בְּקִיּוּמוֹ כְּרָאוּי.

וְאָמַר רַבִּי חֲזַקִּיָּה, לֹא אֶסְפֵּךְ לְקַלֵּל עוֹד
אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבֹר הָאָדָם. מַהוּ זֶה? אָמַר
רַבִּי יִיסָא, כֵּךְ שְׂמַעְתִּי מִרַבִּי שְׂמַעוֹן
שְׂאָמַר, כָּל פַּעַם שְׂאֵשׁ שְׂלַמְעֵלָה מוֹסִיפָה
לְהַתְּחַזֵּק – הַעֲשֵׂן, שְׂהוּא דִּין שְׂלַמְטָה,

נְדַלֵּק אוֹתוֹ שְׂלַמְעֵלָה. אָמַר רַבִּי חֲזַקִּיָּה,
כֵּךְ הוּא בְּוֵדָאִי, שְׂהָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן תְּלִוִי
בְּתַתְּחוֹן וְהַתְּתַחוֹן בְּעִלְיוֹן. וּמִזְמַן שְׂנַחְרַב
בֵּית הַמַּקְדֶּשׁ, לֹא נִמְצְאוּ בְּרֻכּוֹת לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה, כְּדִי לְהִרְאוֹת שְׂנַחְרַב תְּלִוִי בְּזַה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרֻכּוֹת אֵינן נִמְצְאוֹת,
וּקְלָלוֹת נִמְצְאוֹת, שְׂהָרִי יְנִיקַת הַכֵּל
מְאוּתוֹ צַד יוֹצְאִים וְדִיא וּבְרֻכּוֹת לֹא יוֹצְאוֹתוּ.
מַה הַפַּעַם? מַשּׁוּם שִׂישְׂרָאֵל לֹא שְׂרוּנִים

אָשָׂא לִית לִיה פֶּסֶק (קפ"ה) עַד דִּישְׁתְּלִים דִּינָא. וְכַד
 דִּינָא דְלַתְתָּא לָא אוֹסִיף לְאַתְתְּקָא בְּדִינָא דְלַעִילָא
 עָבִיד דִּינָא וּפְסִיק וְלָא יִשְׁתְּלֵם דִּינָא לְשִׁיעָאָה. וּבְגִין
 כִּד פְּתִיב לָא אוֹסִיף לְמִוְתֵב תּוֹסַפֵּת לְאַתְתְּקָא
 דִּינָא דְלַתְתָּא.

אָמַר הָהוּא יְנוּקָא שְׂמַעְנָא בְּגִין דְכַתִּיב אַרְוֵה
 הָאָדָמָה בְּעִבְרָךְ. וְהָא בְּהִיא שְׁעָתָא
 דְאַתְלִטִּיא אֶרְעָא בְּחוּבָא דְאָדָם. אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ
 לְשַׁלְמָאָה עָלָה תְּהוּא תּוּנָא בִישָׂא דְאִיחוּ מְתַבְּלָא
 דְעַלְמָא וְשַׁצִּי בְּנֵי עַלְמָא. מִתְהוּא יוֹמָא דְקָרִיב נַח
 קָרְבָנָא, וְאַרְח לִיה קִדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא, אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ
 לְאַרְעָא לְנַפְקָא מִתְּחֹת תְּהוּא נַחֵשׁ וְנַפְקָא מִמְסַאָבָא.
 וְעַל דָּא מְקָרִיבִין יִשְׂרָאֵל קָרְבָנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא
 בְּגִין לְאַנְהָרָא אִפִּי אֶרְעָא.

לשון הקודש

של אדם, נתנה רשות שישלם עליה
 אותו הנחש הרע, שהוא משחית את
 העולם ומשמיד את בני העולם. מאותו
 יום שהקריב נח קרבן והריח הקדוש
 ברוך הוא אותו, נתנה רשות לארץ
 לצאת מתחת אותו הנחש ונצאה
 מטמאתה. ולכן מקריבים ישראל קרבן
 לקדוש-ברוך-הוא, כדי להאיר פני
 הארץ.

מחוק הרגז ומשמיד הכל. משום
 שבשיוצאת אש, אין לה הפסקה ולפניו
 עד שנשלם הדין, ובשדין שלמטה לא
 מוסיף להתחזק עם הדין שלמעלה,
 עושה דין ופוסק, ולא ישלם הדין
 להשמיד. ולכן כתוב לא אסף, לתת
 תוספת שיתחזק הדין שלמטה.
 אמר אותו תינוק, שמעתי משום
 שכתוב ארוה האדמה בעבורך, שהרי
 באותה שעה שהתקללה הארץ בחטאו

השלמה מההשמטות (סימן יג)

עוֹד פֶּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שיר השירים א') **לְרִיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים. לְרִיחַ מָאֵן, אֶלֶּא אֵית רִיחַ וְאֵית רִיחַ. רִיחַ הַקָּרְבָּן וְרִיחַ הַקְּטוֹרֶת. רִיחַ הַקָּרְבָּן מִקְרִיב וּמִיִּיחָד כָּל אֵינוֹן שְׁבִטֵיָא דְהִיכְלָא דְבֵית דָּוִד וְרִיחַ הַקְּטוֹרֶת מִקְרִיב וּמִיִּיחָד וְאִנְהִיר אֵינוֹן בּוֹצִינִין עֲלָאִין נִהְרִי אֶפְרָסְמוֹנָא דְכִּיָּא.**

וְעַל דָּא תִּרְיִן מְדַבְּחִין הֵווּ, מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת וּמִזְבַּח הָעוֹלָה מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת אִיהוּ פְּנִימָאָה מִזְבַּח הָעוֹלָה אִיהוּ לְבַר. רִיחַ מִזְבַּח הָעוֹלָה מִתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין תַּתְּאִין, רִיחַ מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת מִתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין עֲלָאִין. וְעַל דָּא לְרִיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים לְרִיחַ דְּהַהוּא קְטוֹרֶת שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים.

בֵּא וְרֵאָה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבַּח פְּנִימִי לְעִילָא

לשון הקודש

השלמה מההשמטות (סימן יג)

הקטרת ומזבח העולה. מזבח הקטרת הוא פנימי, מזבח העולה הוא חיצוני. ריח מזבח העולה מתקין להאיר מנורות תחתונות, ריח מזבח הקטרת מתקין להאיר מנורות עליונות. ועל זה לריח שמניך טובים, לריח של אותה הקטרת, שמניך טובים.

בֵּא רֵאָה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבַּח פְּנִימִי לְמַעְלָה מִזְבַּח חִיצוֹן לְמַטָּה. מִזְבַּח

עוֹד פֶּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (שיר השירים א) **לְרִיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, לְרִיחַ מִי? אֶלֶּא יֵשׁ רִיחַ וְיֵשׁ רִיחַ, רִיחַ הַקָּרְבָּן וְרִיחַ הַקְּטוֹרֶת. רִיחַ הַקָּרְבָּן מִקְרִיב וּמִיִּיחָד כָּל אוֹתָם שְׁבִטִים שֶׁל הִיכַל בֵּית דָּוִד, וְרִיחַ הַקְּטוֹרֶת מִקְרִיב וּמִיִּיחָד וּמֵאִיר אוֹתָם גְּרוֹת עֲלִיוֹנִים נִהְרוֹת אֶפְרָסְמוֹן נָךְ.**

וְעַל זֶה הָיוּ שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת - מִזְבַּח

מִזְבַּח הַחִיצוֹן לְתֵּתָא. מִזְבַּח הַפְּנִימִי הוּא שְׁלָם וְזֶהוּ
 דְּכִתִּיב הַמִּזְבֵּחַ בְּתוֹסֶפֶת הִ"א וְכָךְ הוּא בְּכָל מְקוֹם.
 וּמִזְבַּח הַחִיצוֹן הוּא חָסֵר הִ"א כְּמוֹ נַעֲרָה נַעַר חָסֵר
 ה' אֲשֶׁתְּכֶח דְּמֵאֲתַעְרוּתָא דְּמִזְבַּח (ס"א חִיצוֹן) שֶׁל מִטָּה
 אֲתַעַר מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה וּבְמָה אֲתַעַר בְּרִית
 (ס"א דְּמֵאֲתַעְרוּתָא דְּמִזְבַּח הַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה אֲתַעַר מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל
 בְּרִית הַקְּרָבָנוֹת. וּבְרִית הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַטָּה אֲתַעַר מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל
 מַעְלָה, וּבְמָה אֲתַעַר בְּרִית הַקְּטוֹרֶת. וְעַל דָּא) הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מַטָּה. וְעַל
 דָּא (שִׁיר הַשִּׁירִים א') לְרִית שְׁמַנְיָךְ טוֹבִים אֵינוֹן בּוֹצִינִין
 נִהְרִין וְנִצְיָצִין. כְּתִיב חָכָא טוֹבִים וְכְתִיב הֵתָם (בְּרֵאשִׁית
 א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב: (עַד כֹּאן מֵהַשְּׁמֹטוֹת)

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה יָאוֹת הוּא (וְהִיא) וְהֵאֵי הָזֶה תְּלִי עַד
 דְּקָיִמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי. אָמַר רַבִּי
 יִיסָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַעִיר לָהּ לְסִיתָרָא וְשִׁלְטָא
 הֵהוּא נַחֲשׁ, אֲבָל בְּגִין חוֹבָא דְּאָדָם אֲתִלְטִיָּא בְּגִין

לשון הקודש

מִטָּה מִתְעוֹרֵר מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה, וּבְמָה
 מִתְעוֹרֵר? בְּרִית הַקְּטוֹרֶת. וְעַל זֶה הַקְּטוֹרֶת שֶׁל
 מַטָּה. וְעַל זֶה (שם) לְרִית שְׁמַנְיָךְ טוֹבִים,
 אוֹתָם נֵרוֹת מְאִירִים נוֹצְצִים. כְּתוּב כֹּאן
 טוֹבִים, וְכְתוּב שָׁם (בְּרֵאשִׁית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאֹר כִּי טוֹב: ע"כ מֵהַשְּׁמֹטוֹת.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, יָפָה הוּא, וְהוּא וְזֶה
 הִיָּה תְּלוּי עַד שְׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי.
 אָמַר רַבִּי יִיסָא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַקְּטִין

הַפְּנִימִי הוּא שְׁלָם. וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב הַמִּזְבֵּחַ,
 בְּתוֹסֶפֶת הִ"א, וְכָךְ הוּא בְּכָל מְקוֹם.
 וּמִזְבַּח הַחִיצוֹן הוּא חָסֵר הִ"א, כְּמוֹ נַעֲרָה,
 נַעַר חָסֵר ה'. נִמְצָא שְׁמֵהֶתְעוֹרְרוֹת
 הַמִּזְבֵּחַ וְהַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה מִתְעוֹרֵר מִזְבַּח
 הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה, וּבְמָה מִתְעוֹרֵר? בְּרִית
 וְשְׁמֵהֶתְעוֹרְרוֹת מִזְבַּח הַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה מִתְעוֹרֵר
 מִזְבַּח הַחִיצוֹן שֶׁל מַעְלָה, וּבְמָה מִתְעוֹרֵר? בְּרִית
 הַקְּרָבָנוֹת. וּבְרִית הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל

לְמִילַט עֲלֵמָא. בְּהֵוֹא יוֹמָא (דְּאֵתְיִיבְתָּ אֹרְיִיתָא) נִפְקַת
 אֲרַעָא מִהֵוֹא קַלְלָה וְקִיָּמָא סִיְהָרָא בְּהֵוֹא
 גְרִיעוּתָא, פֵּר בְּשַׁעְתָּא דְקוֹרְבָנִיא אֲשַׁתְּפַחוּ בְּעֵלְמָא
 וְיִשְׂרָאֵל יִתְבִּין עַל אֲרַעְהוֹן.

אָמַר רַבִּי יִיסָא לְהֵוֹא יִנוּקָא מַה שְּׂמֹךְ, אָמַר
 לִיָּה אָבָא. אָמַר לִיָּה אָבָא תְּהֵא בְּכֵלָא
 בְּחֻכְמָה וּבְשָׁנִין. קָרָא עֲלֵיהּ (מִשְׁלֵי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ
 וְאָמַךְ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה זְמִין קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא לְאֵעְבְּרָא
 רוּחַ מְסֻאָבָא מִן עֲלֵמָא בְּמָה (ד"א ל"ג דְּאֵתְמַר)
 דְּכְתִיב, (זְכַרְיָה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ.
 וְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה כה) בָּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח וּמַחָה יְיָ אֱלֹהִים
 דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחִרְפַת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל
 הָאָרֶץ כִּי יְיָ דִּבֶּר.

לשון הקודש

בכלל, בְּחֻכְמָה וּבְשָׁנִים. קָרָא עֲלֵיו (מִשְׁלֵי כג)
 יִשְׁמַח אָבִיךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהֵעְבִיר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִהָעוֹלָם, כְּמוֹ
 [שְׁנַאֲמַר] שְׂבִתוּב (זְכַרְיָה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה
 אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ, וְכְתוּב (יִשְׁעִיָּה כה) בָּלַע
 הַמּוֹת לְנֶצַח וּמַחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל
 כָּל פָּנִים וְחִרְפַת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ
 כִּי ה' דִּבֶּר.

אֵת הַלְבָנָה וְשֵׁלַט אוֹתוֹ הִנְחֵשׁ, אָבַל
 מִשׁוּם חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם הִתְקַלְלָה בְּרִי
 לְקַלֵּל אֵת הָעוֹלָם. בְּאוֹתוֹ יוֹם וּשְׁנֵיתָנָה
 הַתּוֹרָה יֵצְאָה הָאָרֶץ מֵאוֹתָהּ קַלְלָה וְעַמְדָה
 הַלְבָנָה בְּאוֹתָהּ גְרִיעוּת, פֵּרַט לְשַׁעָה
 שְׁקַרְבָּנוֹת נִמְצְאוּ בְּעוֹלָם וְיִשְׂרָאֵל
 יוֹשְׁבִים עַל אֲרָצָם.

אָמַר רַבִּי יִיסָא לְאוֹתוֹ תִּינוּק, מַה שְּׂמֹךְ?
 אָמַר לוֹ, אָבָא. אָמַר לוֹ, אָבָא תְּהִיָּה

וְזַמִּין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא
 וְלֹא־פָקָא לָהּ מִתְשׁוּכָא בְגִין תְּהוּא חוּזָא
 בִּישָׂא. כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֹךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֹךְ
 הַחֲמָה וְאֹרֹךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֶתִים כְּאֹרֹךְ שְׁבַע־עֶת
 הַיָּמִים. מָאי אֹרֹךְ, תְּהוּא אֹרֹךְ דְּגִנְזֵי לִיהּ קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית:

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ
 וּרְבוּ וּגּו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר, (משלי י) בְּרַכַּת
 יי היא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֲצֵב עִמָּהּ. בְּרַכַּת יי דָּא
 שְׂכִינְתָא דְאִתֵּי אֶתְפַּקְדָּא עַל בְּרַכָּאן דְּעֵלְמָא, וּמְנָה
 נַפְקֵי בְּרַכָּאן לְכֻלָּא.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב בְּקְדָמִיתָא וַיֹּאמֶר יי לְנֹחַ בֹּא
 אֶתְּךָ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּיבָה וּגּו'. כְּמָה דְאֶתְמַר
 דְּמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא יְהִי רִשׁוֹ לְמִיעָאֵל. לְבַתָּר

לשון הקודש

לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּגּו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר,
 (משלי י) בְּרַכַּת ה' היא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף
 עֲצֵב עִמָּהּ. בְּרַכַּת ה' – זוּ הַשְׂכִּינָה, שְׂהִיא
 מְמַנָּה עַל בְּרַכּוֹת הָעוֹלָם, וּמְמַנָּה יוֹצְאוֹת
 בְּרַכּוֹת לְכֻלָּא.

בֹּא רְאֵה מַה כְּתוּב בְּהַתְקַלָּה, וַיֹּאמֶר ה'
 לְנֹחַ בֹּא אֶתְּךָ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּיבָה וּגּו'.
 כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר, שֶׁבַע־עַל הַפִּתּוֹת נִתְּנָן לֹ

וְעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהָאִיר אֶת
 הַלְבָנָה וּלְהוֹצִיָּאָה מִהַחֲשֵׁךְ מִשּׁוּם אוֹתוֹ
 נִחַשׁ הָרַע, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שם ל) וְהָיָה אֹרֹךְ
 הַלְבָנָה כְּאֹרֹךְ הַחֲמָה וְאֹרֹךְ הַחֲמָה יִהְיֶה
 שְׁבַע־עֶתִים כְּאֹרֹךְ שְׁבַע־עֶת הַיָּמִים. אֵיזָה אֹרֹךְ?
 אוֹתוֹ הָאֹרֹךְ שְׁנַנְזוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר

אֶתְתָּא אֶמְרָה לִיה לְנִפְקָא. בְּקִדְמִיתָא עָאל בְּרִשׁוּתָא
 דְּבַעְלָה, לְסוּף נִפְק בְּרִשׁוּ דְאֶתְתָּא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא
 מֵאֲרִיָּה (דף ע"א) דְּבִיתָא יַעִיל וְאֶתְתָּא תְּפִיק, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתֵּבָה.
 דְּרִשׁוּ הָזֶה בִּידְהָא לְאַפְקָא לִיה לְאוֹשְׁפִיזָא וְלֹא
 לְאַעְלָא לִיה.

בִּיּוֹן דְּנִפְק יְהִב מִתְּנֵן לָהּ, בְּגִין דְּאִיהִי בְּבִיתָא
 וּבִיתָא בִּידְהָא. וְאֲנֹן מִתְּנֵן דִּיהִב לָהּ בְּגִין
 לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעְלָה. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוֹרַח
 אֲרַעָא לְאוֹשְׁפִיזָא. (לְמִיחָב בְּיָדָא דְּבַעְלָה פִּד נִפְקִי יְהִב מִתְּנֵן לְאַתְמִיָּה וְלֹא
 בְּיָדָהּ וּבְגִין פִּד בִּיּוֹן דִּיהִב לִיה מִתְּנֵן) וְעַל דָּא לְבַתָּר דִּיהִב לָהּ מִתְּנֵן
 לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעְלָה

(נ"א בִּיּוֹן דְּנִפְק יְהִב מִתְּנֵן וּבְבִיבְנֵן בְּיָדָא דְּבַעְלָה לְמִיחָב לְאַתְמִיָּה וּלְמַחְדֵּי בָּהּ וְלְאַסְגָּאָה
 לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעְלָה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּקַּח מִכֵּל וְגו' וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ, אֵלֶּיךָ

לשון הקודש

אֶל בַּעְלָה. מִכָּאן לְמַדְנֵנו דְּרַךְ אֲרַץ לְאוֹרַח
 וְלִתְתּוּ בִּיד בַּעְלָה, בְּשִׁינְצָא גִתֵּן מִתְּנֵן לְאַשְׁתּוּ,
 וְלֹא בִּידָהּ. וְלִכּוּ, בִּיּוֹן שְׁנֵתֵן לֹו מִתְּנֵנוּ. וְעַל זֶה,
 לְאַחַר שְׁנֵתֵן לָהּ מִתְּנֵנוּ לְהַרְבּוֹת לָהּ
 אֶהְבָּה עִם בַּעְלָה.

וְנִיָּא בִּיּוֹן שְׁנֵצָא, גִּתֵּן מִתְּנֵנוּ וְאוֹצְרוֹת בִּיד בַּעְלָה
 לְתֵת לְאַשְׁתּוּ וְלְשִׁמְחַת עִמָּה וְלְהַרְבּוֹת לָהּ אֶהְבָּה עִם
 בַּעְלָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּקַּח מִכֵּל וְגו' וַיַּעַל עֹלֹת
 בַּמִּזְבֵּחַ. אֵלֶּוּ מִתְּנֵנוּ שְׁנֵתֵן בִּיד שֶׁל בַּעְלָה כְּדִי
 לְהַרְבּוֹת לָהּ אֶהְבָּה בְּעוֹלָם. וּמִכָּאן לְמַדְנֵנו דְּרַךְ

רְשׁוּת לְהַכְנִס. אַחַר כֵּךְ הָאִשָּׁה אֶמְרָה לֹו
 לְצֵאת. בְּהַתְחִלָּה נִכְנַס בְּרִשׁוּת בַּעְלָה,
 וּבְסוּף יֵצֵא בְּרִשׁוּת הָאִשָּׁה. מִכָּאן לְמַדְנֵנו
 שְׁבַעַל הַבַּיִת יִכְנָס, וְהָאִשָּׁה תּוֹצִיא. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא
 מִן הַתֵּבָה. שְׂרִשׁוּת הִיָּתָה בְּיָדֶיהָ לְהוֹצִיא
 אֶת הָאוֹרַח, וְלֹא לְהַכְנִיסוּ.

בִּיּוֹן שְׁנֵצָא, גִּתֵּן לָהּ מִתְּנֵנוּ, מִשׁוּם
 שְׁהִיא בְּבִית וְהַבַּיִת בְּיָדֶיהָ. וְאוֹתָם
 הַמִּתְּנֵנוּ שְׁנֵתֵן לָהּ, כְּדִי לְהַרְבּוֹת אֶהְבָּה